

Skifte av dødsbo med mindreårig arving

I utgangspunktet er det den som har foreldreansvaret som skal ivareta interessene til den mindreårige arving. Av og til er imidlertid den med foreldreansvaret også selv arving i det aktuelle dødsboet, eksempelvis dersom det er mor eller far til den mindreårige som er død og gjenlevende forelder var gift med avdøde. Her forklarer vi hvordan gjenlevende skal gå fram i en slik situasjon.

I henhold til vergemålsloven [§ 8](#) er personer som ikke har fylt 18 år mindreårige. Mindreårige har ikke såkalt *rettslig handleevne* og mangler som utgangspunkt adgang til selv å foreta rettslige handlinger og råde over sine midler ([vgml. § 9](#)).

Verge for en mindreårig er den som har foreldreansvar for den mindreårige etter reglene i barneloven og som er myndig ([vgml. § 16](#)).

Vergens habilitet

Dersom gjenlevende foreldreverge har egne interesser i dødsboet (selv mottar arv), er han eller hun inhabil til å representere den mindreårige. Dette fremgår av [vgml. § 34](#) der det heter at en verge er inhabil til å handle for den som er under vergemål, når *vergen* eller noen som står vergen nær (vergens ektefelle, foreldre, barn, søsken m.m.), har en interesse i saken som strider mot interessene til den som er under vergemål.

Er vergen inhabil, skal det oppnevnes en midlertidig verge jf. [vgml. § 16](#). Søknadsskjema finnes her: [Skjema](#). Det vanlige er at det blir oppnevnt et medlem fra avdøde sin familie, så langt dette lar seg gjøre.

Privat dødsboskifte med mindreårig arving

Når en person dør vil arvingene i de fleste tilfeller gjennomføre skifteoppgjøret selv, eventuelt ved hjelp av en testamentsfullbyrder eller annen medhjelper. Dette kalles privat skifte. Etter begjæring om privat skifte av dødsbo, se skjema [her](#), utferdiger Tingretten en skifteattest som gir arvingene fullmakt til å representere boet, herunder disponere over avdøde sine konti, og til å betale ut arven til arvingene. For de nærmere detaljene kring dette, se [skifteloven § 78](#).

Dersom det er mindreårige arvinger i dødsboet må vergen (e) samtykke til skifte av dødsboet. Dersom vergen (e) er inhabil vil ikke Tingretten utstede skifteattest før det er oppnevnt midlertidig verge. Dette fremgår av [skiftelovens § 79](#):

Er noen av loddeierne under 18 år, må vergen skriftlig samtykke i at boet blir skiftet privat. Det samme gjelder om noen av loddeierne er fratatt rettslig handleevne. **Retten skal skriftlig varsle fylkesmannen**

om at boet skiftes privat. Person som nevnt i første og annet punktum representeres under skiftebehandlingen av vergen, og vergen har på dennes vegne de rettigheter som tilkommer en loddeier. Ved vergemål uten fratakelse av rettslig handleevne får vergen de samme rettighetene som nevnt i fjerde punktum hvis representasjon under skifte faller innenfor vergeoppdraget.

Er alle loddeierne i en situasjon som nevnt i første ledd første og annet punktum, kan det skiftes privat hvis vergen overtar ansvaret for avdødes forpliktelser. Er det flere verger, hefter de fullt og solidarisk for gjelden. Regelen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

Vergens rolle under skiftet

Slik det fremgår av skifteloven skal retten i alle tilfeller sende kopi av skifteattesten til Fylkesmannen.

Fylkesmannen vil deretter følge opp skiftet ved å be om en oppstilling over boet med forslag til fordeling mellom arvingene. Denne oppstillingen må være godkjent (underskrevet) av vergen, eventuelt den midlertidige vergen (ved inhabilitet). Se [her](#), for eksempler, regelverk, samt utregning og fordeling av arv mellom arvingene.

Vergen skal gjennomgå skifteavtalen (booppgjøret), godkjenne dette og sørge for at skifteavtalen sendes inn til Fylkesmannen når denne er klar. Verge bør for øvrig rådføre seg med Fylkesmannen når han/hun er i tvil, jf. vergemålsloven [§ 47](#).

Forvaltning av den mindreåriges arv

På bakgrunn av opplysningene som fremgår i oppstillingen (booppgjøret) vil Fylkesmannen ta stilling til hvordan arven til den mindreårige skal forvaltes. Dersom arven overstiger [2 G](#), skal midlene som et utgangspunkt forvaltes av Fylkesmannen på vegne av den mindreårige, jf. vgml. [§ 48](#). Foreldreverge skal da velge bank og bankprodukt ved å sende inn skjema «opprettelse av kapitalkonto». Oversikt over banker og bankprodukter, samt søknadsskjema finnes på www.vergemal.no.

Godtgjøring og utgiftsdekning

Verge har krav på godtgjøring for nødvendig utført arbeid med oppdraget, samt til dekning av nødvendige utgifter. Godtgjøring og utgifter dekkes som hovedregel av den som har verge, jf. vgml [§ 30](#). For detaljer se, forskrift til vgml. §§ [16](#) og [17](#). Det bemerkes at godtgjøring til nærstående (foreldre, barn, ektefelle eller samboer) bare gis hvis særlige grunner taler for det. Søknadsskjema finnes [her](#):

Offentlig skifte

I henhold til skifteloven [§ 84](#) kan både Fylkesmannen og verge kreve offentlig skifte hvis det vurderes at størrelsen på den arvelodd som tilkommer den mindreårige ikke er tilfredsstillende. Dette fremgår av annet ledd:

Fylkesmannen og verge kan kreve offentlig skifte på vegne av en mindreårig loddeier eller loddeier som er fratatt rettslig handleevne. Fylkesmannen har rett til å kreve offentlig skifte selv om privat skifte er avsluttet, hvis fylkesmannen finner at størrelsen på arvelodd som tilkommer en person som nevnt i første punktum, ikke er tilfredsstillende.

Ved offentlig skifte er det retten som har ansvaret for håndteringen av dødsboet. Dette skjer ved at retten oppnevner en bostyrer som setter opp en oppstilling over boet med forslag til fordeling mellom arvingene. Oppstillingen må godkjennes av retten. Vergen kan komme med merknader til forslaget fra bostyreren på vegne av den mindreårige.

Offentlig skifte er aktuelt eksempelvis i dødsbo med negativ formue, høyt konfliktnivå, uklart testament, eller der avdøde har delt ut gaver på dødsleiet. Det er òg aktuelt om den mindreårige ikke får den arven han eller hun har krav på.